

Abant Sosyal Bilimler Dergisi

Journal of Abant Social Sciences

2023, 23(1): 518-525, doi: 10.11616/asbi.1218441

Yükselen ve Büyümede Öncü Ekonomilerde Finansal Göstergeler İyi Yönetimi Etkiler mi?

Do Financial Indicators Affect Good Governance in Emerging and Growth-Leading Economies?

Güven GÜNEY¹

Geliş Tarihi (Received): 13.12.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 23.01.2023

Yayın Tarihi (Published): 30.03.2023

Öz: Son zamanlarda yönetim kelimesinin yanı sıra yönetim ve iyi yönetim terimleri ekonomi literatüründe sıklıkla kullanılmaktadır. İyi yönetilmeyen toplumlarda ortaya için sorunların temel nedenlerinden biri olarak iyi yönetim eksikliği kabul edilmektedir. Öyle ki uluslararası finans kuruluşlarından bağışçılara kadar krediler ve yardımlar verilirken iyi yönetim reformlarının varlığı aranmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma için iyi yönetimi hayata geçirmek önemlidir. Bu sebeple çalışmada finansal göstergelerin iyi yönetime etkisi incelenmiştir. Seçilmiş EAGLEs ülkelerinde 2002-2020 aralığında Dünya İyi Yönetişim Endeksinin bağımlı değişken olduğu panel için analizler yapılmıştır. İlk olarak yatay kesit bağımlılığı sınaması ve daha sonra Delta testi uygulanmıştır. Bulgular kullanılan panelde yatay kesit bağımlılığı ve heterojenlik olduğunu göstermiştir. Daha sonra ikinci kuşak birim kök testlerinden CADF-CIPS testi yapılmıştır. Serilerin farklı dereceden durağan olduğu görülmüştür. Eşbütünlük ilişkisi Westerlund (2008) Durbin-Hausmann Testiyle araştırılmıştır. Eşbütünlük seriler için katsayılar CCE metodu ile tahmin edilmiştir. Sonuçlar portföy yatırımlarındaki artışın iyi yönetim üzerinde pozitif, enflasyonun ise negatif etkili olduğunu göstermiştir. Faiz, finansal derinlik ve kişi başına düşen gelir değişkenlerinde ise ülkeye özgü bulgular tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finans, İyi Yönetişim, Panel Veri Analizi.

&

Abstract: Recently, besides the word management, the terms governance and good governance are frequently used in the economics literature. Lack of good governance is recognized as one of the main causes of problems to arise in poorly managed societies. So much so that good governance reforms are sought when providing loans and aids from international financial institutions to donors. It is important to implement good governance for sustainable development. For this reason, the effect of financial indicators on good governance has been examined in this study. Analyzes were conducted for the panel, in which the World Good Governance Index was the dependent variable between 2002-2020 in selected EAGLEs countries. Firstly, the cross-section dependency test and then the Delta test were applied. The findings showed that there is cross-section dependence and heterogeneity in the panel used. Then, CADF-CIPS test, which is one of the second generation unit root tests, was performed. It has been observed that the series are stationary at different orders. The cointegration relationship was investigated by Westerlund (2008) Durbin-Hausmann Test. The coefficients for the cointegrated series were estimated by the CCE method. The results showed that the increase in portfolio investments had a positive effect on good governance, while inflation had a negative effect. On the other hand, country-specific findings were determined in the variables of interest, financial depth and per capita income.

Keywords: Finance, Good Governance, Panel Data Analysis.

Atf/Cite as: Güney, G. (2023). Yükselen ve Büyümede Öncü Ekonomilerde Finansal Göstergeler İyi Yönetimi Etkiler mi? *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 518-525 doi: 10.11616/asbi.1218441

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/asbi/policy>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2000 – Bolu

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Güven Güney, Atatürk Üniversitesi, gguney@atauni.edu.tr.

1. Giriş

Yönetişim, kökenleri M.Ö. 400 yıl öncesine kadar dayanan eski bir kavramdır. Fakat kökenleri çok eskiye dayanıyor olmasına rağmen günümüzde tek bir iyi yönetim tanımından bahsetmek güçtür. Yazarlar ve kurumlar tarafından türetilmiş çeşitli tanımlamalar mevcuttur. Yapılan bu tanımlamalar arasında 1992 yılında Dünya Bankası tarafından önerilen iyi yönetim; kamu görevlilerinin ve kurumlarının kamu politikasını şekillendirme, kamu mal ve hizmetlerini sağlama yetkisini edinme ve kullanma biçimi olarak ifade edilmektedir (World Bank, 2007:3). Yönetişim konusunda bir diğer tartışmalı husus ölçüm sürecidir. Yönetişimin çeşitli boyutlarına ışık tutabilecek birçok gösterge bulunmaktadır. Bununla birlikte, kavramların genişliği, çoğunun doğal olarak gözlemlenemezliği gösterge ya da gösterge kombinasyonlarına mesafeli yaklaşılmasına sebep olmaktadır (Kaufmann ve Kray, 2007:6). Detayları veri seti ve metodoloji başlığında sunulan ve Dünya Bankası tarafından hesaplanan Dünya İyi Yönetişim Göstergesi (Worldwide Governance Indicators-WGI) bu alanda en sık başvurulan kriterdir. İyi yönetişimden beklenen; kamu yönetimini etkinleştirerek vatandaşlara yakınlık sağlama, işlem maliyetlerini azaltarak piyasaları daha verimli hale getirme, yolsuzlukla mücadele, karar alma ve yapılan işlemlerde anlaşılabilirlik ve açıklığı oluşturma, yönetimin farklı paydaş görüşlerini alarak karar almada zenginlik ve etkinliği artırma, demokrasiyi güçlendirme ve kurumların meşruluğu artırmadır (Toksöz, 2008:18).

İyi yönetişimin sağlanmasına yönelik mekanizmalar üç temel unsuru içermektedir: İç kurallar ve kısıtlamalar (Örneğin, iç muhasebe ve denetim sistemleri, yargının ve merkez bankasının bağımsızlığı, kamu hizmeti ve bütçeleme kuralları); Söz hakkı ve ortaklık (Örneğin, kamu-özel müzakere konseyleri ve müşteri geri bildirim için hizmet anketleri) ve Rekabet (Örneğin, rekabetçi sosyal hizmet sunumu, altyapıya özel katılım, alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmaları ve belirli piyasa odaklı faaliyetlerin tamamen özelleştirilmesi) (World Bank, 2022).

Ekonomistler, yönetişimin ülkelerin büyüme beklentilerini belirleyen kritik faktörlerden biri olduğu konusunda hem fikirdirler. Kötü yönetilen ülkelerde, yozlaşmış bürokrat ve politikacıların, yardımları verimsiz ve yanlış faaliyetlere yönlendirerek kalkınma çabalarını açıkça engellediği ileri sürülmektedir. Vatandaşlarına karşı sorumlu olmayan ve verimsiz bürokrasileri ve zayıf kurumları olan hükümetler, büyüme yanlısı politikalar formüle etme ve uygulama konusunda isteksiz veya yetersizdirler. İyi yönetişimin yoksulluğu ortadan kaldırmada en etkili silah olduğu düşünülmektedir. İyi yönetim savunucuları, iyi yönetişimin kalkınma politikasının merkezinde olması gerektiğini ileri sürmektedirler (Gisselquist, 2012:1). Gelişmekte olan ülkelerde piyasaların ne ölçüde verimli hale getirilebileceği ve piyasaların verimliliğini maksimize etmenin kalkınma hızını artırmada etkili olduğu bilinmektedir. Piyasaların ekonomik kalkınmayı teşvik etme ve sağladığı önemi tartışılmazdır. Herhangi bir ülkede kaynak tahsisine aracılık eden piyasalar daha verimli hale gelirse, ekonomik kalkınma muhtemelen daha hızlı olacaktır. Gelişmekte olan ülkelerdeki piyasaların yapısal sınırlamaları göz önüne alındığında, başarılı bir kalkınma kritik yönetişim kapasitelerini gerektirmektedir (Khan, 2013:85-88).

İyi yönetim ve ekonomik performans üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde Gani (2011), Han vd. (2014), Yerrabati ve Hawkes (2015), Emara ve Chiu (2016), Ünlükaplan vd. (2018), Habyarimana ve Dushimayezu (2018), Kırcı Çevik ve Eraslan (2019), Güzel ve Murat (2019) gibi çalışmalarda iyi yönetişimin çeşitli ekonomik büyüklüklerle ilişkisinin araştırıldığı görülmektedir. İlgili çalışmaların genel ekonomik büyüme değişkeni özelinde olduğu, finansal göstergeler açısından araştırma yapan çalışmaların görece olarak daha az olduğu gözlemlenmektedir. Buradan hareketle bu çalışmanın motivasyonu ülkelerdeki finansal yapının iyi yönetim üzerine etkisini araştırmaktır. Bu çalışma giriş bölümünün ardından şu şekilde organize edilmiştir. İkinci başlıkta ampirik analiz sunulmuş, veri seti ve metod tanımlandıktan sonra, üçüncü başlıkta analiz bulgularına yer verilmiş, ardından sonuç ve öneriler başlığı ile tamamlanmıştır.

2. Veri ve Metodoloji

Gelişmekte olan ülkelerin iktisadi büyümelerinin sürdürülebilirliğinde finansal göstergeler önemli bir yer tutmaktadır. Çalışmanın bu başlığından EAGLEs ülkelerinde finansal göstergelerin iyi yönetime etkisi panel veri analizleriyle incelenmiştir. EAGLEs ülkeleri yüksek büyüme performansı sergileyen Çin, Hindistan, Brezilya, Endonezya, Güney Kore, Rusya, Meksika, Mısır ve Türkiye'den oluşmaktadır. Fakat araştırmanın zaman periyodu 2002-2020 aralığında olduğundan kesiksiz veriye sahip Çin, Hindistan, Brezilya, Endonezya, Rusya, Meksika ve Türkiye'den oluşan yedi ülkeli bir panel ele alınmıştır. Analizlerde kullanılan değişkenler Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1: Analizlerde Kullanılan Değişkenler

Kısaltma	Değişken Tanımı	Kaynak
WGI	Bağımlı değişken-Dünya Yönetişim Endeksi (Worldwide Governance Indicators) Hesap verebilirlik (voice and accountability), politik istikrar ve şiddetsizlik (political stability and absence of violence/terrorism), hükümetin etkinliği (government effectiveness), düzenleme kalitesi (regulatory quality), hukukun üstünlüğü (rule of law), yolsuzluğun önlenmesi (control of corruption) alt endekslerinin ortalaması alınarak hesaplanmıştır.	Dünya Bankası
INTR	Bağımsız değişken-Mevduat faiz oranı	Dünya Bankası
FIND	Bağımsız değişken-Finansal derinlik Para arzının gayri safi yurtiçi hasılaya (GSYİH) oranı	Dünya Bankası
PORT	Bağımsız değişken-Portfolyo yatırımları Portfolyo yatırımlarının GSYİH'deki payı	Dünya Bankası
PGDP	Kontrol değişken-Kişibaşına düşen gelir GSYİH'deki yıllık büyüme oranı	Dünya Bankası
ENF	Kontrol değişken-Enflasyon Tüketici fiyat endeksi (yıllık %)	Dünya Bankası

Bağımlı değişken olarak temsil edilen iyi yönetim endeksi WGI, 1996-2021 döneminde 200'den fazla ülke ve bölge için yukarıda sıralanan altı geniş yönetim boyutunu içermektedir. -2.5 ile +2.5 aralığında değerler almaktadır. İyi yönetimde -2,5 en düşük performansı ve +2,5 ise en yüksek performansı göstermektedir (Kaufmann, Kray ve Mastruzzi, 2010:2). Ekonometrik olarak model Eşitlik 1'de görülmektedir.

$$WGI_{it} = \beta_{it} + \beta_1 INTR_{it} + \beta_2 FIND_{it} + \beta_3 PORT_{it} + \beta_4 PGDP_{it} + \beta_5 ENF_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

Çalışmada 1 nolu denklem için eşbütünleşme ve katsayı tahmini yapılmıştır. Böylece finansal büyüklükleri temsil eden bağımsız değişkenler ile iyi yönetim arasındaki ilişki belirlenmiştir. Ampirik analizde WGI'yi etkileyen finansal faktörler için seçilen veri setinde yatay kesit ve zaman serisi verileri birlikte kullanılmış böylece oluşan dengeli panelde zaman boyutu (T=19), yatay kesit boyutundan (ülkeler N=7) büyük yani T>N yapısı sergilemiştir. T>N yapısına uyan eşbütünleşme ve katsayı tahmini yapan testlerin uygulanabilmesi için öncelikle bazı ön testlerin yapılması gerekmektedir. Analiz yatay kesit bağımlılığının belirlenmesi, homojenlik sınaması, birim kök testlerinin yapılması olmak üzere üç adet önsel testin uygulanmasını içermektedir. Sonraki iki aşama ise eşbütünleşme testi ve katsayıların belirlenmesi olup toplam beş aşamalı bir uygulama süreci işlemektedir.

Serilerin durağan olup olmadığını belirlemek için yapılacak birim kök testlerine karar vermek için ilk aşamada yatay kesit bağımlılık testleri uygulanmıştır. Yatay kesit bağımlılığı testleri yatay kesit birimlerin kendi aralarında bağımlı olmaları ya da olmamaları, yani oluşabilecek bir şoktan bütün yatay kesit birimlerin yani ülkelerin etkilenip etkilenmediğine dair bilgi sağlamaktadır.

Yatay kesit bağımlılığı ya da bağımsızlığının belirlenmesi için Breusch-Pagan (1980) Testi ($T > N$), Pesaran vd. (2008) ($T > N$) sapması düzeltilmiş CDLM (Bias-adjusted CDLM), Pesaran (2004) CDLM ve CDLM₂ testleri kullanılmaktadır. Testlerin tamamı için H_0 hipotezi yatay kesit bağımlılığının olmadığını, H_1 ise yatay kesit bağımlılığının varlığını test etmektedir. Breusch-Pagan (1980) Testi bireysel ortalamanın sıfır olduğu durumda sapmalı olmaktadır. Bu sebeple Pesaran vd. (2008) tarafından sapması düzeltilmiş CDLM (Bias-adjusted CDLM) geliştirilmiştir. $N > T$ halinde kullanılabilen Pesaran (2004) CDLM testi CDLM = $\sqrt{\frac{2T}{N(N-1)}} \left(\sum_{i=1}^{N-1} \sum_{j=i+1}^N \sqrt{T_{ij} \hat{\rho}_{ij}} \right)$ denklemi ile elde edilmektedir. T ve N 'nin ikisinin de büyük olduğu durumlarda ($T = N$) kullanılan CDLM₂ istatistiği $CDLM_2 = \sqrt{\frac{1}{N(N-1)}} \sum_{i=1}^{N-1} \sum_{j=i+1}^N (T \hat{\rho}_{ij}^2 - 1)$ ile gösterilmektedir (Pesaran, 2004:5-9).

Homojenlik sınavında Pesaran ve Yamagata (2008)'ya ait Delta Testi kullanılmaktadır. Testte H_0 : Eğim katsayıları homojen, H_1 : Eğim katsayıları heterojen şeklindeki hipotezler sınanmaktadır. Delta Test istatistiği için $\hat{\Delta} = \sqrt{N} \left(\frac{N^{-1} \bar{S} - k}{\sqrt{2k}} \right)$, $\tilde{\Delta} = \sqrt{N} \left(\frac{N^{-1} \bar{S} - E(Z_{it})}{\sqrt{\text{Var} Z_{it}}} \right)$ denklemleri hesaplanmaktadır. Tahmin edilen olasılık değerinin istatistiki olarak anlamlı olması boş hipotezin reddini eğim katsayılarının heterojenliğini ifade etmektedir (Pesaran ve Yamagata, 2008:57).

Yatay kesit bağımlılığı durumu ve homojenlik testlerinin ardından serilerin durağanlığının belirlenmesi için panel birim kök testlerine geçilmiştir. Araştırmada yatay kesit bağımlılığı olduğu için ikinci kuşak birim kök testlerinden CADF (Cross-Sectionally Augmented Dickey Fuller-CADF) testi ve bu testin uzantısı CIPS (Cross-Sectionally Augmented IPS) testi kullanılmıştır. CADF testi zaman serisi analizlerinde kullanılan ADF testinin yatay kesitlerle iyileştirilmiş versiyonudur. CADF testinin hem avantaj hem de dezavantaj olarak görülebilecek özelliği, her bir yatay kesit için sonuç veriyor olmasıdır. Kesitlerin durağanlık açısından farklı sonuçlar vermesi durumunda araştırmacıların karar vermeleri güçleşmektedir. CIPS (Cross-Sectionally Augmented IPS) testi bu güçlüğü ortadan kaldırmak için kullanılmaktadır. CADF testinin t istatistiklerinin ortalamaları ile hesaplanan CIPS testi panelin tamamı için sonuçlar vermektedir (Pesaran, 2007:267-268).

Çalışmada serilerde heterojen yapı, yatay kesit bağımlılığı ve değişkenlerin farklı mertebeden durağanlık durumları Westerlund (2008) Durbin-Hausmann Eşbütünleşme Testi'nin uygun olacağını göstermiştir. Bu test boş hipotezin eşbütünleşme yoktur olduğu tahmin için grup ve panel boyutlu sonuç vermektedir. Grup istatistiği $DH_g = \sum_{i=1}^n \hat{S}_i (\hat{\rho}_i - \hat{\rho})^2 \sum_{t=2}^T \hat{e}_{it-1}^2$ ve panel istatistiği $DH_p = \hat{S}_n (\hat{\rho} - \hat{\rho})^2 \sum_{i=1}^n \sum_{t=2}^T \hat{e}_{it-1}^2$ eşitlikleri ile hesaplanmaktadır (Westerlund, 2008:199-203).

Eşbütünleşik seriler için katsayı tahmini Common Correlated Effects (CCE) tahmincisi ile yapılmıştır. CCE tahmincisi ile her bir yatay kesit için sonuç elde edilebilmektedir. Yatay kesit bağımlılığı ve homojenliğin varlığı halinde (Common Correlated Mean Group Effects (CCMGE) diğer durumlarda ise Common Correlated Effects Pooled (CCEP) tahmincisi kullanılmaktadır (Pesaran, 2006:982).

3. Analiz Bulguları

Araştırmanın metodoloji bölümünde anlatıldığı gibi öncelikle yatay kesit bağımlılığı tespit edilmiştir. Sonuçlar Tablo 2 yardımıyla görülmektedir.

Tablo 2: Yatay Kesit Bağımlılığı Test Sonuçları

Değişken	CDLM ₁	CDLM ₂	CDLM	CDLM _{adj}
WGI	45.722 ^a (0.001)	3.815 ^a (0.000)	2.912 ^a (0.002)	1.8361 ^b (0.033)
INTR	34.026 ^b (0.036)	2.010 ^b (0.022)	2.370 ^a (0.009)	1.865 ^b (0.031)
FIND	41.950 ^a (0.004)	3.233 ^a (0.001)	1.612 ^c (0.054)	2.383 ^a (0.009)
PORT	38.369 ^b (0.012)	2.680 ^a (0.004)	2.156 ^b (0.016)	1.338 ^c (0.063)
PGDP	54.094 ^a (0.000)	5.107 ^a (0.000)	1.821 ^b (0.034)	1.794 ^c (0.094)
ENF	39.386 ^a (0.009)	2.837 ^a (0.002)	2.202 ^b (0.014)	1.375 ^c (0.085)
Model	97.354 ^a (0.000)	11.782 ^a (0.000)	2.321 ^b (0.010)	7.388 ^a (0.000)

Not: ^a; %1, ^b; %5 ve ^c; %10 istatistiki olarak anlamlılığı göstermektedir.

Yatay kesit bağımlılık testleri değişkenler için ayrı ayrı ve modelin geneli için hesaplanmıştır. Sonuçlar hem değişkenlerde hem de modelin tamamı için birimler arasında yatay kesit bağımlılığının farklı istatistiki önem düzeyinde var olduğunu göstermiştir.

Tablo 3'te eğim katsayılarının yatay kesitten yatay kesite değişip değişmediğini ölçen Delta Testi bulguları görülmektedir.

Tablo 3: Delta Testi Sonuçları

Test	Test İstatistiği	Olasılık
Delta_tilde	4.138 ^a	0.000
Delta_tilde_adj	3.336 ^a	0.000

Not: ^a; %1 istatistiki olarak anlamlılığı göstermektedir.

Homojenlik sınaması sonuçları göre eğim katsayılarının homojen olduğunu ifade eden boş hipotez %1 önem düzeyinde reddedilmektedir. Eğim katsayılarının heterojen olduğu belirlenmiştir.

Yukarıda raporlanan iki testin ardından yatay kesit bağımlılığı dikkate alan CADF ve CIPS birim kök testlerine ait bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: CADF-CIPS Birim Kök Testi Sonuçları

	WGI	WGI	INTR	FIND	PORT	PGDP	PGDP	ENF
Ülke	İstatistik	İstatistik	İstatistik	İstatistik	İstatistik	İstatistik	İstatistik	İstatistik
BRE	-4.470 ^b (2)	-2.719 (2)	-1.963 (2)	0.095 (4)	-1.499 (3)	-1.822 (4)	-0.367 (4)	-1.081 (2)
CHN	-0.226 (2)	-4.933 ^a (2)	-1.950 (4)	-1.802 (2)	-2.703 (3)	-1.513 (2)	-1.914 (3)	-1.615 (4)
IND	-2.860 (2)	-2.071 (2)	-1.393 (2)	-1.927 (2)	-1.656 (3)	-0.567 (3)	-1.217 (3)	-3.540 ^b (2)
INDO	-1.460 (3)	-1.486 (2)	-3.609 ^b (2)	-0.749 (2)	-0.668 (4)	0.314 (4)	-0.200 (2)	-1.873 (2)
MEK	-1.570 (2)	-2.581 (2)	-3.269 ^c (2)	-3.501 ^b (4)	-2.799 (2)	-0.275 (4)	-2.131 (3)	-4.084 ^b (2)
RUS	-2.720 (2)	-2.640 (2)	-1.563 (2)	-2.783 (2)	-2.700 (3)	0.215 (3)	-1.237 (3)	-3.709 ^b (2)
TUR	-0.240 (2)	-3.003 ^c (2)	-2.258 (2)	-6.649 ^a (4)	-3.820 ^b (2)	-1.772 (4)	-0.028 (3)	-4.093 ^b (2)
CIPS	-1.940	-2.776 ^a	-2.286 ^c	-2.474 ^b	-2.264 ^c	-0.774	-1.014	-2.856 ^a

Not: ^a; %1, ^b; %5 ve ^c; %10 istatistiki olarak anlamlılığı göstermektedir. CADF ve CIPS istatistiğine ait kritik değerler Pesaran (2007)'den alınmıştır. Parantez içindeki değerler gecikme uzunluğunu göstermektedir.

Tablo 4'te görüldüğü üzere CADF birim kök testi bulguları her ülke için sonuç vermekte, fakat birim kök taşıyıp taşıyama konusunda her bir yatay kesit için farklı sonuç ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple serilerin durağanlık durumuna CIPS testine göre karar verilmiştir. INTR, FIND, PORT ve ENF değişkenleri CIPS testine göre düzey değerlerinde durağandır. Değişkenlerden WGI ve PGDP ise CIPS istatistiğine göre düzey değerlerinde durağan hale gelmemiştir. Bu sebeple bu iki değişken için fark alma işlemi yapılmıştır. WGI ve PGDP değişkenleri I(I) özellik taşımaktadır.

Serilerin farklı dereceden durağan durumda olması, yatay kesit bağımlılığı ve heterojen olma hali Durbin-Hausmann Eşbütünleşme Testi'nin yapılmasını gerektirmiştir. Tablo 5'te Westerlund (2008) Durbin-Hausmann Eşbütünleşme testi bulguları verilmiştir.

Tablo 5: Westerlund (2008) Durbin-Hausmann Test Sonuçları

Test	Test İstatistiği	Olasılık
dh_g	1.869	0.031
dh_p	1.899	0.029

Eşbütünleşme testi bulguları %5 önem düzeyinde hem grup hem de panel için eşbütünleşmenin olduğunu göstermektedir. Paneli oluşturan yükselen ve büyümede öncü ekonomilerde iyi yönetim ve seçilen finansal göstergeler arasında uzun dönemli bir ilişki mevcuttur. Eşbütünleşik ilişkinin büyüklüğünü tespit edebilmek için katsayı tahminleri CCE yöntemiyle yapılmış ve sonuçlar Tablo 6'ta sunulmuştur.

Tablo 6: Katsayı Tahmin Sonuçları

Ülke	INTR	FIND	PORT	PGDP	ENF
BRE	0.024 ^a (4.444)	-0.007 ^b (1.750)	0.022 ^a (5.500)	0.843 ^a (6.198)	-0.003 (0.600)
CHN	-0.031 ^a (2.384)	-0.012 ^a (4.000)	0.011 ^c (1.571)	0.117 (1.218)	-0.007 (1.166)
IND	-0.010 ^c (1.428)	0.004 (0.800)	0.018 ^c (1.384)	0.089 (0.597)	-0.007 ^b (1.750)
INDO	0.036 ^a (7.200)	0.053 ^a (5.300)	0.060 ^a (5.454)	2.985 ^a (8.677)	-0.021 ^a (2.333)
MEK	-0.057 ^a (4.071)	-0.014 (0.777)	0.006 (1.000)	0.196 (0.620)	-0.004 (0.444)
RUS	0.012 ^a (2.400)	-0.005 ^a (5.000)	0.009 ^b (1.800)	0.107 ^a (4.115)	-0.008 ^a (4.000)
TUR	-0.011 ^c (1.292)	-0.010 ^c (1.428)	0.028 ^c (1.400)	0.014 (0.038)	-0.012 ^b (2.000)

Not: Parantez içi değerler t istatistiğini ifade etmektedir. ^a;%1, ^b;%5 ve ^c;%10 istatistiki olarak anlamlılığı göstermektedir.

CCE sonuçları finansal göstergelerden faiz değişkeninin tüm ülkeler için anlamlı olduğunu ve iyi yönetim üzerindeki etkisinin ülkeden ülkeye değiştiğini göstermektedir. Brezilya, Endonezya ve Rusya'da faiz iyi yönetim üzerinde pozitif etkili iken diğer ülkelerde negatif etkiye sahiptir. Portföy yatırımları değişkeni tüm ülkeler için anlamlı ve pozitif etkilidir. Portföy yatırımlarındaki artışın iyi yönetimi artırıcı etkisi olduğu görülmektedir. Finansal derinlik göstergesi ise Hindistan ve Meksika dışında kalan tüm ülkeler için anlamlı olup faiz değişkeninin de olduğu gibi iyi yönetim üzerindeki etkisi ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Kişi başına düşen gelir değişkeni ise Brezilya, Endonezya ve Rusya için anlamlı olup pozitif işaretlidir. Son olarak enflasyon tüm ülkelerde anlamlı ve iyi yönetim üzerinde negatif etkilidir.

4. Sonuç

Ekonomilerde kaynak dağılımı ve tahsisinde, yasaların gelişimi, istikrarın sağlanması sosyal organizasyonların yürütülmesi, özel sektörün tek başına yapmakta zorlandığı sağlık, eğitim ve savunma gibi hizmetlerin sunulmasında hükümetler etkilidirler. Son yıllarda hükümetlerin politika ve ekonomi ile ilgili görevleri politik ekonomi alanında incelenmektedir. Uluslararası kuruluşlar politik ekonomiyi iyi yönetim çerçevesinde ele almaktadırlar. İyi yönetim ile devletin piyasaları organize edebilecek kurumları geliştirmedeki etkinliği kabul edilmekle birlikte, yolsuzlukla mücadele, mülkiyet haklarının korunması, sağlam makroekonomik politikalar, rekabeti teşvik eden etkili düzenlemeler ifade edilmektedir. İyi yönetim temelde devletin piyasaları organize edebilecek kurumları geliştirmesi ve kamu kurumlarının ticari organizasyonlardaki etkinliğini artırması olarak düşünüldüğünde finansal göstergeler ile arasındaki bağlantı daha açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada literatürde görece olarak daha az yer verilen iyi yönetimin finansal göstergelerle ilişkisi bazı EAGLEs ülkeleri için 2002-2020 yıllarında panel veri teknikleriyle araştırılmıştır. Analizlerde WGI ile faiz, finansal derinlik, portföy yatırımları, kişi başına düşen gelir ve enflasyon arasındaki bağlantı ele alınmıştır. Yapılan analizlerde iyi yönetim ve finansal göstergelerin uzun dönemde birlikte hareket ettiği tespit edilmiştir. Katsayı tahminleri faiz göstergesinin etkisinin ülkeden ülkeye değiştiğini, enflasyonun iyi yönetimi negatif portföy yatırımlarının ise pozitif etkilediğini göstermiştir. Ayrıca finansal derinlik ve kişi başına düşen gelirdeki değişimlerinde ülkeden ülkeye farklı olduğu belirlenmiştir.

İyi yönetim sürdürülebilir kalkınma ile beraber toplumlara kaliteli bir yaşam sunulmasında önemli bir etkidir. Hükümetlerin politikalarını şeffaf, anlaşılabilir, açık ve somut tüm tarafların görüşlerini alarak hak ve özgürlükler çerçevesinde yürütmesi gerekmektedir. Yürütülen tüm politikaların vatandaşların tamamına ulaşabilirliği sağlanmalıdır. Hızlı ve aynı zamanda etkin bir hukuk altyapısı tesis edilmelidir. Kamu politikacısı olarak görev alacak yöneticilerin seçimi katılımcılık ilkesine bağlı olarak yapılmalıdır.

Finansman/ Grant Support

Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

The author(s) declared that this study has received no financial support.

Çıkar Çatışması/ Conflict of Interest

Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.

The authors have no conflict of interest to declare.

Açık Erişim Lisansı/ Open Access License

Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC) ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC).

Kaynaklar

- Emara, N. ve Chiu, I-M. (2016), The Impact of Governance on Economic Growth: The Case of Middle Eastern and North African Countries, *Topics in Middle Eastern and African Economies*, 18(1), s.126-144.
- Gani, A. (2011), Governance and Growth in Developing Countries, *Journal of Economic Issues*, 45(1), s.19-40.
- Gisselquist, R. M. (2012), Good Governance as a Concept, and Why This Matters for Development Policy, *WIDER, Working Paper*, No: 2012/30
- Güzel, S. ve Murat, D. (2019), Yönetişim ve Ekonomik Performans Bağlamında OECD Ülkelerinin Konumları, *Akademik İncelemeler Dergisi*, 14(1), s.315-344.
- Habyarimana, Jean-B. ve Dushimayezu, B. (2018), Good Governance, Economic Growth and Development: Insights from a 22-Year Econometric Analysis in Rwanda, *Rwanda Handbook of Economic and Social Policy*, No: 2018:19.

- Han, X., Khan, H. A. ve Zhuang, J. (2014), Do Governance Indicators Explain Development Performance? A Cross-Country Analysis. A Cross-Country Analysis, *Asian Development Bank Economics, Working Paper Series*, No:417.
- Kaufmann, D. ve Kraay, A. (2007), Governance Indicators: Where Are We, Where Should We Be Going?, *Policy Research, Working Paper No:4370*.
- Kaufmann, D., Kraay, A. ve Mastruzzi, M. (2010), The Worldwide Governance Indicators: Methodology and Analytical Issues, *The World Bank Development Research Group Macroeconomics and Growth Team Policy Research, Working Paper*, No:5430.
- Khan, M. (2012), *Governance and Growth: The Perspective of Growth-Enhancing Governance*, Editör: Kenichi Ohno ve Izumi Ohno, Routledge-GRIPS Development Forum Studies, New York.
- Kırcı Çevik, N. ve Eraslan, M. (2019), *Yönetişim Kalitesi ve Ekonomik Performans: BRICS-T Ülkelerinden Ampirik Bulgular*, Editör: Seyfettin Erdoğan, Durmuş Çağrı ve Yıldırım Ayfer Gedikli, Pazıl Reklam, Danışmanlık, Matbaa ve Organizasyon.
- Pesaran, M. H. (2004), *General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels*, University of Cambridge, Cambridge.
- Pesaran, M. H. (2006), Estimation and Inference in Large Heterogeneous Panels with A Multifactor Error Structure, *Econometrica*, 74(4), s.967-1012.
- Pesaran, M. H. (2007), A Simple Panel Unit Root in the Presence of Cross-Section Dependence, *Journal of Applied Econometrics*, 22, s.265-312.
- Pesaran, M. H. ve Yamagata, T (2008), Testing Slope Homogeneity in Large Panels, *Journal of Econometrics*, 142, s.50-93.
- Toksöz, F (2008), *İyi Yönetişim El Kitabı*, Tesev Yayınları.
- Ünlükaplan, İ., Arısoy, İ. ve Canıkalp, E. (2018), Yönetişim Kalitesi ve İktisadi Büyüme: Türkiye Ekonomisi için Bir Ampirik Analiz, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, Prof. Dr. Harun Terzi Özel Sayısı, ss.487-508.
- Westerlund, J. (2008), Panel Cointegration Tests of the Fisher Effect, *Journal of Applied Econometrics*, 23(2), s.193-233.
- World Bank (2007), Strengthening World Bank Group Engagement on Governance and Anticorruption, <https://documents1.worldbank.org/curated/en/426381468340863478/pdf/390550replacement.pdf> (Erişim Tarihi: 04/10/2022).
- World Bank (2022), What is Governance?, http://web.worldbank.org/archive/website01020/WEB/0__CON-5.HTM(Erişim Tarihi: 04/10/2022).
- World Bank (2002), World Development Indicators, <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators> (Erişim Tarihi: 04/10/2022).
- Yerrabati, S. ve Hawkes, D. (2015), Economic Governance and Economic Growth in South and East Asia & Pacific Region: Evidence from Systematic Literature Reviews and Metaanalysis, *Advances in Economics and Business*, 3(1), s.1-21.